

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням вченої ради
Інституту педагогіки НАІПН
України
від 19 травня 2016 р.
протокол № 6

голова вченої ради

Гонузів О.М.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	_____
ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ	_____
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	_____
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	_____
КВАЛІФІКАЦІЯ	_____

третій (освітньо-науковий)
 доктор філософії
 01 Освіта
 011 «Науки про освіту»
 Доктор філософії у галузі освіти
 за спеціальністю 011 «Науки про освіту»

Освітньо-наукова програма доктора філософії за спеціальністю 011 «Науки про освіту» розроблена до введення в дію Стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти проектною групою Інституту педагогіки НАПН України у складі:

Керівник проектної групи: доктор педагогічних наук, професор Пироженко Л.В.

Проектна група: доктор педагогічних наук, професор Дічек Н.П.
доктор педагогічних наук, професор Калініна Л.М.
доктор педагогічних наук, доцент Паращенко Л.І.
кандидат педагогічних наук, ст.п.сп. Антонєць Н.Б.
кандидат педагогічних наук, ст.п.сп. Онаць О.М.

Освітньо-наукова програма обговорена та схвалена на засіданні вченої ради Інституту педагогіки НАПН України
Протокол № 6 від 19 травня 2016 р.

Голова вченої ради

Топузов О.М.

1. Профіль програми доктора філософії зі спеціальності 011 «Науки про освіту»	
1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу	Інститут педагогіки НАПН України
Повна назва кваліфікації англійською мовою	Philosophy Doctor degree in education science
Офіційна назва освітньої програми	Educational and scientific program of philosophy doctor specialty 011 «Educational science»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 30 кредитів ЄКТС, термін освітньої складової освітньо-наукової програми 4 роки
Акредитуюча організація	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Рівень вищої освіти «Магістр», освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»
Мова(и) викладання	Українська мова
Основні поняття та їх визначення	У програмі використано основні поняття та їх визначення відповідно до Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р.; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою КМУ № 261 від 23.03.2016 р.
2 – Мета освітньої програми	
	Надати теоретичні знання та сформувати практичні уміння і навички наукового дослідження.
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	▪ <i>Об'єкт вивчення та діяльності:</i> освіта, теорія та історія педагогіки, дидактика, педагогічна компаративістика, теорія і методика навчання, теорія і методика управління освітою; ▪ <i>Цілі навчання:</i> виконання науково-дослідницької роботи, викладацька діяльність; ▪ <i>Теоретичний зміст предметної галузі включає:</i> концепції, теоретичні та методичні засади вивчення дисциплін педагогічного циклу; термінологія педагогічної науки; основи організаційно-методичної, навчально-методичної та інших видів професійної діяльності у вищій школі; процедура наукового дослідження; нормативно-правова база діяльності, вчителя, викладача вищого навчального закладу; ▪ <i>Методи, методики та технології,</i> якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці: показовий, діалогічний, евристичний, дослідницький методи та методи програмування і порівняння; інформаційні технології, інтерактивні методики, навчання за тренінговою технологією.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма орієнтує на актуальні спеціалізації в ракурсі спеціальності 011 «Науки про освіту», в межах яких можлива подальша наукова та викладацька кар'єра.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Набуття необхідних дослідницьких навиків для наукової кар'єри та навиків викладання спеціальних дисциплін в галузі 011 «Науки про освіту». <i>Ключові слова:</i> освіта, історія освіти, навчання, професійна

	компетентність, науковець, дослідження, технології.
Особливості та відмінності	Освітньо-наукова програма розроблена з врахуванням досвіду підготовки наукових кадрів зі споріднених спеціальностей у системі інститутів НАПН України.
4 – Працевлаштування випускників освітньої програми та продовження освіти	
Професійні права	2310.2 Асистент 2310.2 Викладачі університетів та вищих навчальних закладів 2351.1 Молодший науковий співробітник (методи навчання) 2351.1 Наукові співробітники (методи навчання) 2351.1 Науковий співробітник-консультант (методи навчання) 2351.2 Викладач (методи навчання) 2359.1 Молодший науковий співробітник (в інших галузях навчання) 2359.1 Науковий співробітник (в інших галузях навчання)
Продовження освіти (академічні права)	Підвищення кваліфікації в провідних університетах та науково-дослідних центрах. Підготовка в докторантурі.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Лекції, самостійна робота, опрацювання публікацій провідних видань даної спеціальності, консультації із викладачами, написання наукових доповідей, підготовка дисертаційної роботи.
Оцінювання	Письмові та усні экзамени, презентації, захист дисертаційної роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
Загальні компетентності (ЗК)	1) володіння базовими знаннями і вміннями в галузі філософії, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації творчої особистості, формуванню загальногуманістичних та етичних цінностей; 2) володіння усною та писемною іноземною мовою на відповідному для здійснення наукового дослідження рівні; здатність представляти результати наукового пошуку державною та іноземною мовами; 3) опанування навичок розробки наукових проектів, пошуку партнерів та виконавців, володіння знаннями та навичками наукового проектного менеджменту; 4) лідерство та здатність як до автономної, так і командної роботи під час реалізації проектів; 5) критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей, ініціювання оригінальних дослідницько-інноваційних комплексних проектів; 6) соціальна відповідальність за результати прийняття стратегічних рішень, відповідальність за навчання інших; 7) здатність до розвитку та саморозвитку, самоорганізації діяльності, саморозвиватися і самовдосконалюватися впродовж усього життя, наполегливість у досягненні мети.
Спеціальні (фахові) компетентності	1) здобуття глибинних знань із спеціальності 011 «Науки про освіту», за якою аспірант проводить дослідження,

(СК)	зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку; 2) розуміння сутності та особливостей методики організації наукових досліджень та підготовки наукових праць; 3) знання сучасних методів проведення досліджень в професійній галузі і в суміжних галузях науки, вміння їх ефективно застосовувати для синтезу та аналізу складних систем та явищ; 4) здатність ефективно застосовувати аналітичні методи при проведенні наукових досліджень; 5) вміння з дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу та логіку власного наукового дослідження; володіння методологією виконання, представлення і захисту результатів наукового дослідження; 6) володіння навичками практичної роботи, пов'язаної з написанням дисертаційного дослідження; 7) здатність застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та Інтернет-технології, включаючи методи пошуку, отримання, обробки і зберігання наукової інформації, навички управління інформацією, знаннями, ресурсами; 8) використання програмних продуктів відповідно до експериментальних і практичних завдань дисертаційної роботи.
7 – Програмні результати навчання	
Знання (Зн)	1) знання основних наукових підходів, освітніх технологій, методик навчання в початковій, середній та вищій школі; 2) знання сутності базових фахових наукових понять; 3) усвідомлення природи і предмету філософії управління, філософських аспектів взаємозв'язку управління, інформації та організації, бінарної системи управління – механізм управління, розуміння впливу науково обґрунтованих рішень в суспільному, економічному і соціальному контексті.
Уміння (Ум)	1) вміти аналізувати освітній процес у контексті суспільно-політичних, педагогічних і цивілізаційних детермінант розвитку освіти для їх осмислення та модернізації сучасної освіти; 2) вміти застосовувати вивчений матеріал для розв'язання задач наукової роботи та виконання завдань викладацької діяльності; відтворювати факти, окреслювати актуальні проблеми, виявляти дискусійні моменти в розвитку наукових шкіл менеджменту та відмінностей у наукових підходах; 3) здатність ініціювати та виконувати наукові дослідження, що сприяють отриманню нових знань і розумінню явищ і процесів розвитку освіти; 4) здатність формувати та систематизувати джерельну базу для виконання дисертаційної роботи, здійснювати

	інформаційно-аналітичну діяльність, організувати роботу із різними видами джерел; 5) самостійно планувати та виконувати дослідження, оцінювати одержані результати; 6) самостійно виконувати наукові дослідження та застосовувати дослідницькі навички за професійною тематикою; 7) застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін під час розв'язання задач та проведення досліджень обраної спеціальності 011 «Науки про освіту».
Комунікація (Ком)	1) здатність до міжособистісної взаємодії, комунікації та професійного спілкування з різними цільовими аудиторіями; 2) здатність представляти результати наукового пошуку державною та іноземною мовами, вміння презентувати результати дослідження в науковому та публіцистичному контекстах, письмово та усно.
Автономія і відповідальність (АіВ)	1) здатність до адаптації та дій в нових умовах та ситуаціях, розуміння, сприйняття та дотримання етичних норм поведінки; 2) здатність до професійного самовдосконалення, соціальної і наукової мобільності, творчого пошуку та отримання нових знань й інформації; 3) здатність відповідально ставитись до виконуваної роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	100% професорсько-викладацького складу, задіяного до викладання навчальних дисциплін професійної підготовки, мають науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою спеціальністю.
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	Використання сучасного програмного забезпечення досліджень у вибраній спеціальності - 011 «Науки про освіту».
Специфічні характеристики інформаційно-методичного забезпечення	Використання авторських розробок науковців Інституту педагогіки НАПН України.
9 – Основні компоненти освітньої програми	
Перелік освітніх компонентів (дисциплін, практик, курсових і кваліфікаційних робіт)	Відповідність програмних компетентностей навчальним дисциплінам наведено в пояснювальній записці.
10 – Академічна мобільність (регламентується Постановою КМУ № 579 «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 року)	
Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Інститутом педагогіки НАПН України та науковими установами НАПН України та вищими навчальними закладами України.
Міжнародна кредитна	На основі двосторонніх договорів між Інститутом педагогіки

мобільність	НАПН України та зарубіжними навчальними закладами
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе

3. Розподіл змісту освітньої складової освітньо-наукової програми за групами компонент та циклами підготовки

№ п/п	Цикл підготовки	Обсяг навчального навантаження здобувача вищої освіти (кредитів / %)		
		Нормативні компоненти освітньо-професійної програми	Вибіркові компоненти освітньо-професійної програми	Всього за весь термін навчання
1.	Цикл загальної підготовки	12 / 40	–	12 / 40
2.	Цикл професійної підготовки	9 / 30	8 / 27,0	17 / 57
3.	Практична підготовка	1 / 3	-	1 / 3
Всього за весь термін навчання		22 / 73,0	8 / 27,0	30 / 100

4. Перелік компонент освітньої складової освітньо-наукової програми

п.п	Семестр	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, кваліфікаційна робота)	К-сть кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Цикл загальної підготовки (12 кредитів)				
1	2,3	Філософія освіти і методологія освітніх досліджень	3	екзамен
2	2,3,4,5	Іноземна мова та академічне письмо	4	залік, екзамен
3	5,6	Організаційна та проектна дослідницька діяльність в освіті	2	залік
4	2	Технологія дисертаційної роботи	1	залік
5	3	Викладання і навчання в сучасній вищій школі	2	залік
2. Цикл професійної підготовки				
2.1. Нормативні навчальні дисципліни (9 кредитів)				
6	2,3	Становлення і розбудова вітчизняної освіти	2	екзамен
7	2,3	Трансформаційні процеси в сучасній зарубіжній освіті	2	екзамен
8	3,4	Методологічні основи управлінської діяльності та наукові школи менеджменту	2	екзамен
9	5	Сучасні підходи до організації навчально-виховного процесу (компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований)	1	залік
10	5	Становлення і розвиток змісту освіти. Сучасні технології в освіті.	1	залік
11	2	Тенденції розвитку методик навчання	1	залік
2.2. Навчальні дисципліни за вибором аспіранта (8 кредитів)				
12	6	Обличчя культури: відмінності для толерантного погляду	1	залік
13	6	Жіноче обличчя культури (місце жінки в світогляді різних етапів культурного розвитку)	1	залік

		людства)		
14	5	Мотиваційний менеджмент і лідерство	1	залік
15	5	Шкільний менеджмент в цифровому суспільстві.	1	залік
16	4	Альтернативна освіта в країнах Європейського Союзу	1	залік
17	5	Педагогічна компаративістика	1	залік
18		Розроблення та оцінювання навчальної літератури	1	залік
19	4	Сучасні наукові погляди на багатомовність як суспільне та індивідуальне явище	1	залік
20	5	Освітні реформи у країнах Європейського Союзу	1	залік
21	4	Теорія і практика розроблення електронних навчальних посібників	1	залік
22	4	Проблема забезпечення якості освіти. ЗНО.	1	залік
23	3	Формування в учнів ціннісних орієнтацій та наукової картини світу	1	залік
24	4	Моделювання освітнього простору в школі I ступеня	1	залік
3. Практична підготовка (1 кредити)				
ПП	6	Педагогічна практика	1	залік

II. Наукова складова освітньо-наукової програми

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення аспірантом власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Невід'ємною частиною наукової складової освітньо-наукової програми доктора філософії є підготовка та публікація наукових статей, виступи на наукових конференціях, симпозіумах, наукових фахових семінарах.

III. Атестація

Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії захищають дисертації, як правило, у постійно діючій спеціалізованій вченій раді з відповідної спеціальності 011 «Науки про освіту», яка функціонує у науковій установі, де здійснювалася підготовка аспіранта. Вчена рада наукової установи має право подати до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти документи для акредитації спеціалізованої вченої ради, утвореної для проведення разового захисту, або звернутися з відповідним клопотанням до іншої наукової установи чи вищого навчального закладу, де функціонує постійно діюча спеціалізована вчена рада з відповідної спеціальності 011 «Науки про освіту».

Керівник проектної групи за спеціальністю 011 «Науки про освіту»

*Пироженко Лідія Володимирівна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу міжнародних зв'язків
та наукової співпраці.*

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь та вчене звання, посада)